

BESLUITFORMULIER

Team Sociaal Beleid

Zaaknummer: 3756953 Datum: 16-12-2025	Opsteller : S. van den Berg
Onderwerp: Contractverlenging Tom in de Buurt periode 2027 – 2029	
Besluit: 1. Besluiten om het bijgevoegde addendum vast te stellen en te ondertekenen, waarmee wordt besloten om de hoofdovereenkomst (basisopdracht Ondersteuning) met Tom in de Buurt te verlengen met drie jaar, voor een jaarlijks bedrag van € 19.794.000 voor 2027, € 21.105.000 voor 2028 en € 22.647.000 voor 2029; 2. Besluiten om de addenda 'Ondersteuning Plus' en 'Toegang Plus' zoals naar verwezen in het bijgevoegde addendum eveneens met drie jaar te verlengen voor de periode 2027–2029, voor een jaarlijks bedrag van € 1.234.000 voor 2027, € 1.301.000 voor 2028 en € 1.371.000 voor 2029; 3. De financiële consequenties zoals aangegeven in de totaaltabel onder financiële consequenties verwerken in de Kadernota 2027; 4. Wethouder Schotanus mandateren om namens het College het addendum te ondertekenen; 5. Over beslispoint 1 bijgaande raadsinformatiebrief te versturen naar de raad; 6. Over beslispoint 1 bijgaande brief te versturen aan de directeur–bestuurder van Tom in de buurt.	

Publiekssamenvatting

Tom in de Buurt heeft op grond van de overeenkomst genaamd 'Dichtbij in de Rijnstreek 2022–2026' de opdracht om voor de gemeenten Alphen aan den Rijn, Nieuwkoop en Kaag en Braassem uitvoering te geven aan taken in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Deze overeenkomst loopt na 31-12-2026 af. De overeenkomst biedt ruimte om het contract met drie jaar (dat wil zeggen tot en met 31-12-2029) te verlengen. Het College van B&W van de gemeente Alphen aan den Rijn heeft besloten om gebruik te maken van deze verlengingsoptie. In de overeenkomst per 2027 zijn nadere afspraken gemaakt over het takenpakket van Tom in de buurt, de samenwerking en het budget.

Inleiding

Tom in de Buurt heeft op grond van het contract genaamd 'Dichtbij in de Rijnstreek 2022–2026' de opdracht om voor de gemeenten Alphen aan den Rijn, Nieuwkoop en Kaag en Braassem uitvoering te geven aan taken in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning. Het gaat om de toegang tot alle Wmo maatwerkvoorzieningen zoals ambulante hulp, huishoudelijke hulp en beschermd wonen. Tom in de buurt is ook verantwoordelijk voor de uitvoering van ambulante ondersteuning aan volwassenen die dat om welke reden nodig hebben.

De gemeente Alphen aan den Rijn heeft, net als Nieuwkoop en Kaag en Braassem, een eigen overeenkomst. Voor Alphen aan den Rijn ging het in 2025 om een totaalbedrag van € 18.669.449, waarvan € 190.765 een gedeelde kostenpost met Kaag en Braassem en Nieuwkoop is. De gedeelde kostenpost heeft betrekking op de aanvullende opdracht Toegang Plus. Dit betreft taken die wij mede namens Nieuwkoop en Kaag en Braassem uitvoeren in het kader van maatschappelijke zorg.

De overeenkomst met Tom in de buurt loopt na 31–12–2026 af. De overeenkomst biedt ruimte om het contract 2x met drie jaar te verlengen (dat wil zeggen tot en met 31–12–2029 en vervolgens tot en met 31–12–2032). In de overeenkomst is opgenomen dat het college in 2025 een besluit moet nemen over de eerste verlengingsperiode 2027–2029. Het college heeft op 15 juli 2025 in een richtinggevend besluit het voornemen geuit om gebruik te maken van deze verlengingsoptie, onder voorbehoud van onder meer het maken van afspraken over de inhoud, samenwerking en monitoring. In de afgelopen maanden zijn deze afspraken uitgewerkt in een addendum op de overeenkomst, welke bij dit besluit is bijgevoegd. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste punten.

Afspraken over inhoud, samenwerking en monitoring

Er zijn in aanloop naar dit besluit meerdere werkgroepen georganiseerd om te komen tot afspraken over de inhoud en samenwerking. De afspraken die hier het gevolg van zijn, zijn bij dit besluit gevoegd in het addendum. Enkele afspraken zijn:

- Twee keer per jaar organiseren opdrachtgever en opdrachtnemer leertafels voor de samenwerkende partijen in het sociaal domein.
- Door opdrachtgever wordt een gezamenlijke jaarplanning opgesteld waarin de cyclus voor contractoverleg, werkbezoeken en bespreking verantwoordingsrapportages wordt vastgelegd. Gezamenlijke leertafels worden onderdeel van deze jaarplanning.
- Opdrachtgever start een extern proces op om met elkaar afspraken te maken over regie, een escalatieladder en mandaat.
- Opdrachtgever en opdrachtnemer nemen gezamenlijk het initiatief om samen met andere samenwerkingspartners binnen het sociaal domein een eenduidig gespreksformat te ontwikkelen wat gebruikt wordt binnen de toegang.
- Opdrachtgever en opdrachtnemer richten een werkgroep in om de algemene informatie en KPI's opgenomen in de verantwoordingsrapportage te evalueren en waar nodig aan te passen.

Financiële kader

Conform de overeenkomst is conform de afgesproken systematiek een onafhankelijk onderzoek uitgevoerd om het budget te herijken voor de verlengingsperiode, waarbij wordt gekeken naar relevante ontwikkelingen en de effecten daarvan op het zorggebruik. Het budgetonderzoek leidt onder meer tot de volgende conclusies:

- Het budget voor de opdracht Ondersteuning stijgt voor Alphen in de periode 2027 t/m 2029 met € 659k door de demografische ontwikkelingen, een toename van circa 4,6% t.o.v. het budget van 2026. De toename is vooral toe te schrijven aan de verwachte toename van het aantal ouderen met dementie.
- Voorts is de verwachting dat het aantal volwassenen met 3,2% toeneemt in de verlengingsperiode, dit heeft een effect op de zorgvraag van meerdere Wmo doelgroepen en daarmee ook op het benodigde budget.
- Ook de beleidsmatige ontwikkelingen (verschuiving van medisch naar sociaal domein en ouderen langer thuis) hebben een kostenverhogend effect (+€ 161k).

Hierover meer onder het kopje 'financiële consequenties'.

Beoogd maatschappelijk resultaat

De uitvoering en financiering van taken in het kader van de Wmo organiseren met als doel het vergroten van zelfredzaamheid van inwoners boven de 18 jaar die zich in een kwetsbare situatie bevinden. Het voorstel sluit voorts inhoudelijk aan bij de sociale visie- en agenda, waar wordt beoogd beschikbare en toegankelijke zorg en ondersteuning te organiseren.

Kader

- De begroting 2026
- De Sociale visie 'Samen leven, samen bouwen' 2025–2040
- De overeenkomst met Tom in de Buurt (**bijlage 1**)
- De aanbestedingsleidraad (**bijlage 2**)

Argumenten

1.1 Er is een verplichting om in 2025 een besluit af te geven aan Tom in de Buurt

De gemeente Alphen aan den Rijn is verplicht om in 2025 een besluit af te geven over de eerste verlengingsperiode 2027–2029 van de overeenkomst met Tom in de buurt. Middels dit besluit voldoet u aan deze verplichting.

1.2 Er is geen inhoudelijke reden om het contract te beëindigen

Tom in de Buurt geeft (ruim) voldoende uitvoering aan het contract om deze te verlengen. Bovendien is het Tom in de Buurt en de gemeenten gelukt om te komen tot de gewenste inhoudelijke afspraken voor de volgende contractperiode, wat een van de voorwaarden was om over te gaan tot het nemen van het definitieve besluit tot verlenging.

Hiermee is de uitwerking van alternatieven niet wenselijk en bovendien slecht uitvoerbaar, gelet op de hoge kosten die dit met zich mee brengt en de beperkte ambtelijke capaciteit die daarvoor beschikbaar is.

1.3 Verlenging past binnen de inhoudelijke uitgangspunten van de sociale visie

In de sociale visie (2025) is omschreven dat de gemeente Alphen aan den Rijn de voorkeur geeft aan het aangaan van langdurige relaties met onze partners. Het verlengen van het contract is hiermee in lijn en biedt ruimte om de inhoud en samenwerking verder te professionaliseren.

1.4 De voorwaarden die door het College zijn gesteld bij het voorlopige besluit om het contract te verlengen ten aanzien van de te maken afspraken over de inhoud en samenwerking zijn voldaan

Bij het voorlopige besluit om het contract te verlengen heeft het College meerdere voorwaarden gesteld ten aanzien van te maken afspraken over de inhoud en samenwerking.

De gemeenten en Tom in de Buurt zijn erin geslaagd om tot deze afspraken te komen.

Duurzaamheid

De verlenging van dit contract heeft geen verband met de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente.

Participatie

- Een afvaardiging van de adviesraad sociaal domein is in aanloop naar dit besluit meermaals geïnformeerd over het proces aangaande de contractverlenging en de besprekpunten. In deze gesprekken heeft de adviesraad ruimte gekregen om focuspunten mee te geven.
- Het besluit om de overeenkomst te verlengen worden ook in december 2025 in de gemeenten Kaag en Braassem en Nieuwkoop genomen. De uitvoering (medewerkers van het Serviceplein, ketenpartners en beleidsadviseurs) hebben net als Kaag en Braassem en Nieuwkoop de gelegenheid gekregen om betrokken te zijn bij het proces door aan te sluiten bij de werkgroepen in het kader van de contractverlenging. In dit voorstel blijft de uitvoering betrokken, doordat zij gesprekspartner is in de processen die volgen.
- Tom in de Buurt was onderdeel van de kerngroep én de werkgroepen en daarmee actief betrokken bij het proces. Tom in de Buurt staat net als de gemeenten achter de afspraken die zijn gemaakt over de inhoud en samenwerking.

Financiële consequenties

In de aanbestedingsleidraad is opgenomen dat in 2025 het contractbedrag voor de verleningsperiode wordt bepaald. Het reële budget wordt voorgesteld op grond van onafhankelijk onderzoek per gemeente naar ontwikkelingen in zorggebruik en kosten. De opdracht is, conform het collegebesluit van 15 juli 2025, uitgevoerd door Rebel en is uitgezet samen met de gemeenten Nieuwkoop en Kaag en Braassem.

Onderzoeksmethodiek

In de aanbestedingsleidraad en het contract met Tom in de Buurt zijn afspraken gemaakt over de onderzoeksmethodiek die leidt tot de herijking van het budget voor verlengingsperiodes. Onderzoeksbureau Rebel heeft in dat kader de opdracht gekregen om een reëel budget te berekenen voor de tweede contractperiode van Tom in de Buurt (Coöperatie Dichtbij in de Rijnstreek) 2027 t/m 2029, gelijk aan de systematiek gehanteerd in 2020/2021 voor de aanbesteding van de Wmo opdracht Ondersteuning. De Rijnstreekgemeenten zijn contractueel verplicht aan te sluiten bij tenminste het basisbedrag (te zien in de tabellen) dat hieruit volgt.

In dit onderzoek is in de eerste stap is teruggeblikt op de raming die destijds is opgesteld door Rebel. Die raming ging uit van een laag, midden en hoog scenario voor ieder afzonderlijk contractjaar. Op basis van die raming heeft Tom in de Buurt haar inschrijfprijs bepaald; de inschrijfprijs 2026 á € 19,4 mln. (prijspeil 2020) vormt de basis voor de verlenging van het contract.

In de tweede stap zijn de ramingen van destijds vervangen voor realisatiecijfers t/m 2024. Dat is achtereenvolgens gedaan voor de demografische ontwikkelingen, beleidsmatige ontwikkelingen en interventies.

Op basis hiervan komt het reële startbudget voor 2026 op Rijnstreekniveau € 315k hoger uit dan de inschrijfprijs van Tom, namelijk € 19,7 mln. op prijspeil 2020 en € 24,7 op prijspeil 2025. Dit is met name toe te schrijven aan de toename van het aantal mensen met psychosociale problematiek.

Als derde en laatste stap zijn de verwachte ontwikkelingen in de jaren 2027 t/m 2029 toegepast op het reële startbudget 2026. De toename van het aantal mensen met dementie en het totaal aantal volwassenen zijn de belangrijkste drijvers achter de ontwikkeling van het budget in de tweede contractperiode. Indexatie volgens de vigerende methodiek van de Rijnstreek brengt het totale budget in prijspeil 2025 in de jaren 2027 t/m 2029 uit op € 26,8– 28,3 mln. Bij een indicatieve indexatie van 4% per jaar vanaf 2026 is het budget in 2029 voor de hele Rijnstreek indicatief € 33,1 mln.

De bedragen in de tabellen zijn eerst op prijspeil 2025 gebracht, inclusief demografische ontwikkelingen en de effecten daarvan op het zorggebruik. Daarna is gerekend met een verwacht indexpercentage van 4% per jaar. De indexering is een aanname en de kans is groot dat de werkelijke percentages Nza en CPI afwijken van de aanname. Dit kan consequenties hebben voor het benodigde budget.

Basisopdracht Ondersteuning

Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat Tom in de Buurt de volgende contractbedragen nodig heeft om de opdracht Ondersteuning voor Alphen aan den Rijn uit te kunnen voeren:

Contractjaar	Contractbedrag exclusief indexatie (prijspeil 2025)	Indicatief contractbedrag inclusief verwacht indexatie 4%	Beschikbaar in de begroting	Extra benodigd
2027	€ 18.301.000	€ 19.794.000	€ 18.880.060	€ 913.940
2028	€ 18.762.000	€ 21.105.000	€ 18.880.060	€ 2.224.940
2029	€ 19.358.000	€ 22.647.000	€ 18.880.060	€ 3.766.940

Een nuance op bovenstaand overzicht is dat in de meerjarenbegroting op voorhand geen rekening is gehouden met indexering. Gebruikelijk is om hiervoor jaarlijks in de Kadernota wel een bedrag op te nemen. In de praktijk is dit over de afgelopen drie jaar gemiddeld € 800.000 per jaar geweest. Bij een realistische begroting zou het tekort in 2029 aldus € 1.367.000 zijn geweest.

Aanvullende opdracht Ondersteuning Plus

Voor de aanvullende opdracht Ondersteuning Plus geldt dat uit het onderzoek blijkt dat de reële budgetten benodigd zijn zoals weergegeven in onderstaande tabel.

Contractjaar	Contractbedrag exclusief indexatie (prijspeil 2025)	Indicatief contractbedrag inclusief verwacht indexatie 4%	Beschikbaar in de begroting	Extra benodigd
2027	€ 986.880	€ 1.028.000	€ 894.088	€ 133.912
2028	€ 1.042.560	€ 1.086.000	€ 894.088	€ 191.912
2029	€ 1.102.080	€ 1.148.000	€ 894.088	€ 253.912

Aanvullende opdracht Toegang Plus

De gemeente Alphen voert mede namens de gemeenten Nieuwkoop en Kaag en Braassem taken uit in het kader van maatschappelijke zorg. Dat doet wij op grond van een dienstverleningsovereenkomst. Voor deze aanvullende opdracht, genaamd Toegang Plus, geldt dat uit het onderzoek blijkt dat de reële budgetten benodigd zijn zoals weergegeven in onderstaande tabel. Er zijn voldoende middelen in de begroting van de gemeente om de kosten te kunnen dekken.

Contractjaar	Contractbedrag exclusief indexatie (prijspeil 2025)	Indicatief contractbedrag inclusief verwacht indexatie 4%	Beschikbaar in de begroting
2027	€ 197.760	€ 206.000	€ 230.474
2028	€ 206.400	€ 215.000	€ 230.474
2029	€ 214.080	€ 223.000	€ 230.474

Totaalbedragen

Contractjaar	Contractbedrag exclusief indexatie	Indicatief contractbedrag inclusief verwachte jaarlijkse indexatie van 4%	Beschikbaar in de begroting	Extra benodigd
2027	€ 19.485.640	€ 21.028.000	€ 20.004.622	€ 1.047.852
2028	€ 20.009.160	€ 22.406.000	€ 20.004.622	€ 2.416.852
2029	€ 20.674.160	€ 24.018.000	€ 20.004.622	€ 4.020.852

Ruimtescheppende maatregel Wmo Alphen aan den Rijn

Specifiek vanuit Alphen aan den Rijn is in de Kadernota 2025 een ruimte scheppende maatregel opgenomen voor de Wmo. Uit de resultaten van dit onderzoek blijkt dat er geen financiële ruimte is om de taakstelling tot bezuiniging te realiseren binnen dit contract. Daarnaast is die ruimte er formeel-juridisch ook niet, gelet op bestaande contractuele afspraken. Aangezien blijkt dat de gevraagde bedragen hoger zijn dan waarmee rekening is gehouden, dient dit te worden meegenomen in de Kadernota 2027 bij de integrale afweging. Binnen het domein zal vanaf 2026 worden bekeken in hoeverre er financiële- en juridische ruimte is om de bezuinigingsopgave vanaf 2027 desondanks te realiseren door middel van alternatieven.

Realisatie

- In de sociale agenda is bepaald dat Alphen aan den Rijn vanaf 2026 gaat werken aan het verbeteren van de samenhang in de toegang tot ondersteuning van Wmo, Jeugd en Inkomensondersteuning.
- In 2026 zullen de dienstverleningsovereenkomsten aangepast worden die betrekking hebben op de afspraken met de Rijnstreekgemeenten betreffende onder meer Toegang Plus

Bijlage(n):

- **Bijlage 1:** Overeenkomst ondersteuning 2022-2026 *'Dichtbij in de Rijnstreek'*
- **Bijlage 2:** Aanbestedingsleidraad opdracht *'Dichtbij in de Rijnstreek'* 2022-2026

- **Bijlage 3:** Addendum 2027–2029
- **Bijlage 4:** Brief aan Tom in de Buurt
- **Bijlage 5:** Raadsinformatiebrief